

E-BIKE

& TREKKING

NU OOK
VERKRIJGBAAR
IN BELGIË

ILM-RADWEG, DUITSLAND
**Fietsen in de
voormalige DDR**

TECHNIEK

**Waar moet de
motor zitten?
Voor, midden
of achter?**

**e-Bike bestemmingen
in dit nummer**

- HANZESTEDEN, Gelderland
- BOLLENSTREEK, Noord-Holland
- KARINTHIË, Oostenrijk
- THÜRINGEN, Duitsland
- VLAAMSE ARDENNEN, België

GETEST
Extra snelle
e-bikes
(tot 45 km/u!)

#1 2015 €4,99

www.e-bikeandtrekking.nl

BP

Gazelle

ULTIMATE

Krachtige 400 Wh
Bosch accu

Luxueuze Bosch
Nyon display

Extra krachtige Bosch motor
(Performance Line)

**EXCLUSIEF
BIJ UW
PREMIUM
GAZELLE-
DEALER!**

BEKIJK ONZE EXCLUSIEVE ULTIMATE FIETSEN

GAZELLE.NL/ULTIMATE

KONINKLIJKE
Gazelle

FIETSEN IN NEDERLAND 10
Hanzerroute langs de IJssel

E-BIKE TEST 22
Wat is de beste plek voor de motor?

Ken je plaats
 Drie motorposities onder de loep

WEEKENDJE WEG 30
Bierfietsroute in de Vlaamse Ardennen

E-bike door Oost-Vlaanderen, langs bierbrouwers en kroegen
Flaneren over Vlaamse wegen

FIETSEN IN NEDERLAND 40
Door de Noord-Hollandse bollenstreek

Fietzen door de Noord-Hollandse bollenstreek
Op zoek naar de lente

E-BIKE TEST 48
Speedpedelecs tot 45 km/u

Extra snel
 Drie e-bikes voor haastige speed

Model	Watt	Watt/uur	Watt/kg
Gazelle Impulse E10 Speed	250	200	10,0
Riese & Müller Charger	250	200	10,0
Stevens e-Capriole 45	250	200	10,0

E-VAKANTIE 56
De Imltal-Radweg in Thüringen

Thüringen, Imltalradweg
Toeren door onontdekt Duitsland

E-BIKES IN DIT NUMMER

- 25 **Gazelle** Chamonix Hybrid
- 26 **Pegasus** Premio E8f
- 27 **Trek** T700+
- 36 **Santos** Travel Lite
- 38 **Urban Arrow** Cargo
- 51 **Gazelle** Impulse Speed
- 52 **Riese & Müller** Charger HS
- 53 **Stevens** e-Capriole 45

RUBRIEKEN

- 05 **INTRO**
- 06 **NIUWS**
- 32 **E-VAKANTIE** Karinthië
- 36 **TEST** e-Reisfiets van Santos

- 38 **E-BIKES IN BUSINESS** Bakfiets-catering: Marleen Kookt!
- 63 **ABOPAGINA**
- 64 **BIKESHOPGUIDE**
- 66 **VOORPROEFJE**

Coverfoto: Dutch ID

Vennbahn

Vennbahn - meer dan gewoon leuk fietsen!

Kijk uit naar een echte Europese fietsbeleving op een steenworp van Nederland! 125 km fietspad op een oude spoorwegbedding doorheen betoverende cultuur- en natuurlandschappen, langs pittoreske stadjes en dorpen.

Ga op zoek naar de talrijke verhalen rondom deze historieke spoorverbinding, aangevuld met anecdotes en eigenheden van de streek. Ontdek het zelf en surf naar

www.vennbahn.eu

Aachen

D

Monschau

D

Hoge Venen

B

Bütgenbach

B

Ourdal

L

Een Vennbahn-arrangement al verkrijgbaar vanaf 190,- € p.p.

Huis voor Toerisme van de Oostkantons
Tel.: +32 80 280 997 Mail: info@eastbelgium.com

 ostbelgien
cantons de l'est - oostkantons

E-BIKE & TREKKING

COLOFON

Uitgeverij

Maruba Sports & Travel Publishers b.v.
Winthontlaan 200
3526 KV Utrecht
+31 (0)30-2891073 (redactie/acquisitie)
+31 (0)85-8882155 (abonementenadministratie)
e-bikeandtrekking@maruba.com
www.e-bikeandtrekking.nl

Uitgever

Maas H. van Drie

Redactie

Hoofdredactie: Arjan Kruijk
Algemeen: Menno Bonnema

Medewerkers

Irene Bauer, Michel van den Brink, Laurens
Hitman, Jan Koelmans, Jarno Schurgers, Hedske
Vochtelo, Lars van der Wansem

Traffic

Karin Gielen

Acquisitie

Jeffrey Veenendaal (j.veenendaal@maruba.com)

Vormgeving

Strackx

Druk

Control Media

Distributie

Betapress (NL)/AMP (B)

Abonnementen

e-BIKE & trekking verschijnt vier maal per jaar.
Een abonnement kost € 18,-. Het abonnement
wordt aangegaan voor de periode van een jaar.
Een jaarabonnement wordt telkens voor een jaar
gefactureerd. Er geldt een opzegtermijn van drie
maanden.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen en dergelijke telefonisch door-
geven aan +31 (0)85-8882155 of per mail aan:
klantenservice@e-bikeandtrekking.nl.
Schriftelijke adreswijzigingen doorgeven aan:
Klantenservice e-BIKE & Trekking, Postbus
23620, 1100 EC Amsterdam

Zonder schriftelijke toestemming van de uit-
gever mag niets uit e-BIKE & trekking worden
overgenomen.

ISSN 2214-3750

e-BIKE & trekking is
officieel mediapartner
van European Outdoor
Conservation Association

WIJ VERSTUREN CO2 NEUTRAAL MET

Andere uitgaven van Maruba b.v.

**BIKE
& TREKKING**

**SNOWBOARDER
MAG**

WANDELLEN / ACTIEVE VAKANTIES
**HIKE
& TREKKING**

SNOW
SPORTS AND LIFESTYLE

Redacteur
Menno Bonnema

De F-factor

Mijn eerste fietsinspiratie haalde ik begin dit jaar niet uit het weer. Na de zachte winter hoopte ik dat de lente zich snel zou aandienen. Mooi niet dus. Op mijn eerste rondje werd ik door kou en natte sneeuw overvallen. En bij de tweede toer die ik ondernam woei het zo hard dat ik me in de herfst waande. De eerste echte inspiratie kwam dit voorjaar van twee fietsbeurzen die ik mocht bezoeken. De eerste daarvan waren de Nationale E-bike Testdagen in de Expo Haarlemmermeer. Daar showden diverse fabrikanten hun nieuwste creaties. Voor diegenen die er niet geweest zijn: ik kan verklappen dat er dit jaar weer veel moois op e-bikegebied in de showroom van de fietswinkels komt te staan.

Van de tweede beurs werd ik nog vrolijker. In Berlijn vond voor de vierde keer de VeloBerlin plaats. In een sfeervol oud stationsgebouw lieten vele fietsproducenten de nieuwste trends op fietsgebied zien. Er waren opvallend veel hippe stadsfietsen te zien, waaronder een groot aantal met elektrische trapondersteuning.

Cannondale liet in een aparte zaal haar nieuwste modellen e-bikes zien. Ook werd een ander verteld over de filosofie achter deze nieuwe fietsen. Wat blijkt: de e-biker van tegenwoordig wil een e-bike met F-factor. Pardon? Jazeker, die F staat voor *fun* en *fashionable*. Een e-biker wil plezier hebben op zijn fiets en die fiets moet er ook nog flitsend uitzien, aldus de marketeers van Cannondale.

Om maar even door te gaan met diezelfde F-factor: in dit nieuwe nummer veel aandacht voor *functionaliteit* van voor-, midden- en achtermotoren bij e-bikes. Verder een mooi testverslag over *speed-pedelecs*: drie van die extra snelle e-bikes nemen we onder de loep. Natuurlijk hebben we ook *fantastische* reisverhalen, deze keer over e-vakanties in het Duitse Thüringen en het Oostenrijkse Karinthië. Dichterbij huis kan ik *fraaie* verslagen noemen over e-biken langs bierbrouwerijen in Oost-Vlaanderen en door de bloemvelden in de Noord-Hollandse Zijperpolder.

Trouwens, had ik mezelf al voorgesteld? Ik ben nieuw bij e-BIKE & trekking en om met de F-factor te spreken: ik ben *Frysk* en *Frij*, maar vooral *fervente* liefhebber van fietsen en *fan* van alles wat daar mee te maken heeft. Ik weet zeker dat het een mooi e-bike jaar gaat worden.

Veel leesplezier en alsnog *fraai* lenteweer toegewenst.

- Menno Bonnema

Extra snel:
Contro-E Speed

Ook Cannondale brengt speed-pedelec CONTRO-E SPEED E-BIKE

Op de VeloBerlin beurs in Berlijn, maakte Cannondale de twee nieuwste e-bikes bekend. Het betreft de Contro-E Speed en de Kinetto. Waar de eerste bedoeld is voor het woon-werkverkeer segment, is de tweede vooral gericht op *outdoor adventure*, aldus de fietsenproducent.

Contro-E Speed De naam zegt het al: de Contro-E Speed is een *speed-pedelec* die dik veertig in het uur haalt. Hij oogt lekker sportief en eigenwijs, maar als het gaat om de aandrijflijn neemt Cannondale geen risico: gewoon Bosch. Apart in deze tijd van grote wielen zijn de 'ouderwetse' 26 inch mountainbikewielen in de Contro-E. Die maken de fiets heerlijk wendbaar en dynamisch, terwijl lekker dik rubber om de velgen grip en comfort garanderen. Met z'n geïntegreerde koplamp is de Contro-E Speed een ideaal vervoermiddel voor woon-werkverkeer, binnen en buiten de stad.

Kinetto Opvallend genoeg draait de sportieve Kinetto op een STEPS aandrijflijn van Shimano. Ook hier een markant silhouet, iets waar Cannondale patent op lijkt te hebben, met dank ook aan de eenbenige voorvork. Cannondale noemt de nieuwe Kinetto "een ideaal vervoermiddel voor weekendritjes. Maar evenzogoed voor de dagelijkse boodschappen, naar school of naar cafe."

cannondale.nl

Met Shimano STEPS:
Cannondale Kinetto

(advertentie)

Sparta verrast met GOOGLE-BRIL

Ooit hadden e-bikes een suf imago. Maar als je ziet wat er tegenwoordig te koop is, denk je bijna dat alle spannende ontwikkelingen op fietsgebied juist in het e-bike segment plaatsvinden. Sparta verrast ons met een nieuwe productinnovatie. Het fietsenmerk probeert zich al een tijdje te profileren als ontwikkelaar van e-bikes met zogenaamde specifieke *wearables*. Juist op dat vlak zijn de laatste jaren interessante ontwikkelingen, denk aan *smartwatches* en *activity trackers*. Sparta is momenteel druk aan de slag met de ontwikkeling van een e-bike die je kunt bedienen via Google Glass, de bril van Google. De producent is er in geslaagd Google Glass te integreren in de ION technologie. Bij Sparta geven ze aan dat de bril voorlopig nog niet op de markt komt. De fietsenfabrikant wil vooral onderzoeken wat de mogelijkheden voor de toekomst zijn. Sparta won er alvast de Fiets Innovatie Award 2015 mee. Wij zullen de ontwikkelingen bij Sparta met de Google Glass nauwkeurig volgen!

APT ACRYLIC POLYMER TECHNOLOGY

Introducing Grangers Acrylic Polymer Technology. Ultimate water repellency with a fluorocarbon-free formulation.

Granger's®

OVER DE BLUESIGN® STANDAARD

De bluesign® standaard is een algemeen aanvaard, betrouwbaar en pro-actief hulpmiddel om de ecovriendelijkheid van de gehele textielproductieketen te certificeren. In plaats van zich te concentreren op het kant-en-klare product analyseert bluesign® alle invoerstromen - van grondstoffen tot chemische componenten. Alvorens tot productie over te gaan, worden alle componenten beoordeeld op basis van de ecotoxicologische effecten. Potentieel schadelijke stoffen kunnen daarom worden verwijderd voordat de productie zelfs begint.

INFO BENELUX:
MATTERHORN BV
+31 (0)55-5400850
GRANGERS.CO.UK

Fietsroute van het jaar 2015:

ALPE ADRIA RADWEG

And the winner is... Alpe Adria Radweg. Tijdens de eerste dag van de Fiets en Wandelbeurs maakte de jury de winnaar van de fietsroute van het jaar 2015 bekend. De Alpe Adria Radweg: dat klinkt Duits. En dat klopt, want deze 410 kilometer lange fietsroute loopt grotendeels door Oostenrijk. Op z'n Italiaans heet de route Ciclovia Alpe Adria. Het traject van de route start in Mozartstad Salzburg en eindigt in het Italiaanse Grado aan de Adriatische kust. Grado kent ook een Oostenrijks verleden: keizer Franz Josef besloot dat Grado wel een opfrisbeurt kon gebruiken en veranderde de oude Romaanse stad in een mondaine badplaats. De jury waardeerde vooral dat de grensoverschrijdende Alpe Adria Radweg het resultaat is van een nauwe samenwerking tussen diverse regio's in verschillende landen. alpe-adria-radweg.com

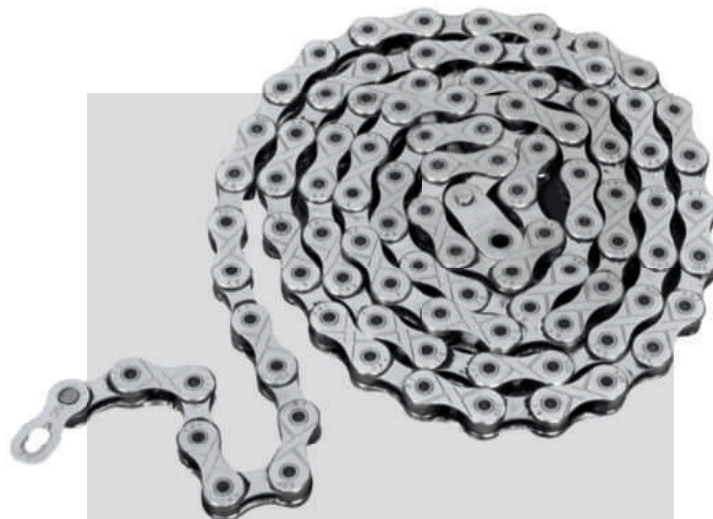

HELMPlicht voor Speed Pedelects op komst

Het hing al een tijdje in de lucht, maar nu is de kogel door de kerk: Minister Schultz van Infrastructuur en Milieu heeft besloten het dragen van een helm op speed-pedelects vanaf 2017 verplicht te stellen. De maatregel gaat er op neer komen, dat een extra snelle e-bike wordt gelijkgesteld aan een brommer. Hoe die helm er dan gaat uitzien is nog niet bekend. Een fietshelm? Of een brommerhelm? Volgens diverse insiders in de fietsbranche is het in ieder geval slecht nieuws, omdat een helmplicht de verkoop van speed-pedelects flink zal afremmen, zo wordt verwacht. En die verkoop zit juist erg in de lift. Werden er in de eerste drie maanden van 2014 nog 111 snelle e-bikes op kenteken gezet, begin 2015 bedroeg het aantal al 638 stuks. (Bron: VWE).

(advertentie)

KMC X10e e-Bike SPECIALE KETTING VOOR E-BIKES

Een ketting is een ketting, toch? Toch niet. Op de ketting van e-bikes met middenmotor, zeg maar de systemen van Bosch en Panasonic, komt meer kracht te staan dan op e-bikes met naafmotor. Op zo'n middenmotorfiets zijn niet alleen de trekkrachten veel hoger, maar tijdens het schakelen ook de torsiekrachten. Reden voor kettingspecialist KMC om een serie speciale e-bike kettingen te brengen, die beter tegen deze krachten bestand zijn, de X10e e-Bike. Het staal van deze ketting is extra gehard en de pinnen zijn steviger uitgevoerd. KMC brengt de kettingen voor 9- of 10-speed derailleur-systemen in een gepolijste, zilverkleurige variant, in een gouden uitvoering én in een roestbestendige EcoProTeQ uitvoering. Dat laatste lijkt marketingtaal, maar we spreken uit ervaring als we zeggen dat deze ketting inderdaad zéér roestvast is. Prijzen vanaf € 44,95 voor de *silver polish* uitvoering tot € 52,95 voor de roestbestendige EcoProTeQ variant. kmcchain.eu

FIETSEN

ZUID-TIROL

GA WAAR HET PAD U HEEN BRENGT.

Met uw vrienden van het BikeHotels Südtirol beleeft u op de zonnekant van de Alpen de beste fietsvakantie van uw leven.

Reserveer nu voor de voordeligste aanbieding!

Scan me if you can!

BikeHotels
Südtirol

Bezoek ons op www.bikehotels.it

SÜDTIROL

**Koersverschil tussen dollar en euro desastreus
ACCEL VERHOOGT PRIJZEN MET VIJF PROCENT**

Acell Nederland, het bedrijf achter de merken Batavus, Sparta, Koga en Van Nicholas, heeft de prijzen van al zijn fietsen verhoogd met 5%. Dit om de kostenstijging op te vangen die door het toegenomen verschil tussen de dollar en de euro is ontstaan. De prijzen van accu's zullen tot eind augustus ongewijzigd blijven. Volgens de website BIKEurope zullen andere fabrikanten eveneens hun prijzen naar boven toe bijstellen.
Bron: bike-eu.com

**Vier nieuwe fietsroutes
PLAN BIER IN DE VLAAMSE ARDENNEN**

Het toeristisch bureau Oost-Vlaanderen komt dit voorjaar met vier nieuwe 'gemoedelijke' fietsroutes onder de naam 'Plan Bier'. België staat natuurlijk bekend om zijn vele, prima te nuttigen bieren. In de Vlaamse Ardennen, de meest zuidelijke regio van Oost-Vlaanderen, vind je nog acht bierbrouwerijen die aan die Belgische reputatie bijdragen. Daarnaast is deze omgeving ook bekend door een aantal Vlaamse wielerklassiekers, waar jaarlijks honderduizenden wielers liefhebbers op af komen. De combinatie van heerlijk fietsen langs de hier gevestigde bierbrouwerijen kan met de nieuwe fietsroutes perfect gemaakt worden.

Water Door de vele natuurlijke bronnen, die heerlijk helder water laten opborrelen, vind je in de Vlaamse Ardennen nog acht brouwerijen. Samen brouwen ze bijna honderd bieren, die in tientallen cafés worden verkocht. Om je wegwijs te maken in dit rijkelijk aanbod, zet Toerisme Oost-Vlaanderen brouwers, cafés en drankenhandels op een kaart. De vier 'gemoedelijke' fietsroutes op het bestaande knooppuntnetwerk zijn ideaal om op een e-bike te ondernemen. Zeker als je bedenkt dat het in deze omgeving nog wel eens omhoog wil gaan. Als je dan na het drinken van een pint weer op de fiets stapt, is wat extra motorische ondersteuning zeker welkom. In dit nummer kun je alvast onze ervaringen met de route rond Geraardsbergen lezen.
tov.be.

(advertentie)

Veel zien, veel genieten.
Fietsen in Thüringen.

Fietsparadijs Thüringen

Thüringen is het groene hart van Duitsland. Dit gebied kan uitstekend met de fiets worden verkend. Onderweg op de fiets door de wonschone natuur, langs rivieren, door schilderachtige stadjes. Dwars door Thüringen lopen 13 lange fietsroutes met een totale lengte van ruim 1.700 km. Er zijn speciale routes voor bijvoorbeeld cultuurliefhebbers, sportievelingen en gezinnen.

Kijk voor meer informatie over fietsen in Thüringen en de fietskaart op:

Tourist Information Thüringen
+49 (0) 361 37420
service@thueringen-tourismus.de
www.vakantie-thueringen.nl

(Speed) E-bike van het jaar 2015 SPARTA VALT IN DE PRIJZEN

Tijdens de Fiets Award Show op de Nationale E-bike Testdagen zijn de winnaars van de verkiezingen E-Bike van het Jaar 2015 en voor het eerst de Speed E-Bike van het Jaar 2015 bekend gemaakt.

Sparta ging er op de jaarlijkse Award Show vandoor met de prijs voor de beste Speed E-bike van het jaar.

De Sparta ION E-Speed wist de dit jaar in het leven geroepen prijs in de wacht te slepen. De jury heeft bij de beoordeling van de Speed-e-bike van het Jaar naast ontwerp en innovatie met speciale aandacht gekeken naar de rij-eigenschappen, techniek en de constructie van deze 'snelle e-bike'. In het juryrapport werden vooral de stabiliteit en de stijfheid van het frame van de ION E-Speed gewaardeerd.

"De bewezen ION technologie zorgt voor een zeer gelijkmatige ondersteuning en het motorgeluid is minimaal", aldus diezelfde jury.

Beste snelheidsduivel:
Sparta ION E-Speed

(advertentie)

VOLLE LADING RIJPLEZIER.

02/2014

DE E-PORDOI IS TAAI EN NIET BANG
VOOR TOCHTEN IN HET HOOGGEBERGTE:
HET FRAME, VERING EN BANDEN
ZORGEN VOOR GOEDE GRIP. HIJ IS
ZEER WENDBAAR IN DE BOCHTEN.

STEVENS

B I K E S

E-PORDOI //

Met de STEVENS E-Pordoi kan je ten volle genieten van beklimmingsen en afdalingen. Zijn krachtige Bosch Performance Line aandrijving met 60 Nm koppel doet je lachen met steile hellingen en diepe modder. De combinatie van de Fox Float Factory vork en achtervering met 130/120 mm veerweg en het Nyon-display als fietsnavigatie en nog veel meer zorgen voor de perfecte aanvulling op je volgeveerde rijcomfort. Meer informatie op STEVENSBIKES.COM

// NEVER STOP

e-Biken langs de IJssel

Aan het einde van het pad altijd weer een Hanzestad

In de Middeleeuwen bestond er een machtig verbond van steden dat zich uitstreckte van Rusland tot Frankrijk: de Hanze. Ook steden in de Lage Landen waren hierbij aangesloten. Wie een stukje middeleeuwse Hanzesfeer wil proeven kan het Hanzestedenpad fietsen dat is uitgezet langs de IJssel en dat de voormalige Hanzesteden Doesburg, Zutphen, Deventer, Hattem, Zwolle en Kampen met elkaar verbindt. Deze steden liggen allen op relatief korte afstand van elkaar en zijn verbonden via uitstekende fietspaden.

TEKST: MENNO BONNEMA, FOTO'S: HANZESTEDENMARKETING

De Hanzeroute voert langs de steden
Doesburg, Zutphen, Deventer, Hattem, Zwolle
en, zoals hier op de foto te zien is, Kampen

Deze publicatie is mogelijk gemaakt met ondersteuning van land, deelstaat en Europese Unie.

MINISTERIUM
FÜR EIN
LEBENSWEERTES
ÖSTERREICH

LAND KÄRNTEN

Europäischer
Landwirtschaftsfonds für
die Entwicklung des
ländlichen Raums.
Hier investiert Europa in
die ländlichen Gebiete

E - V A K A N T I E

Groen, groener, groenst **Op een stalen e-ros door Midden-Karinthië**

Diepgroene bossen, kastelen en spiegelgladde meren; Midden-Karinthië lijkt wel een sprookje. Door het glooiende landschap kun je prachtige tochten maken. Net als de ridders uit vervlogen jaren, maar dan op een stalen ros. Mét elektrisch steuntje in rug, want naast fantastische restaurants en de mooiste uitzichten, beschikt Midden-Karinthië ook over een uitstekend e-bikenetwerk.

TEKST: IRENE BAUER. FOTO'S: KÄRNTEN WERBUNG

Meestal vergaat het lachen je als je een berg moet op fietsen. Niet met een e-bike...

MOTOR VOOR:

Gazelle Chamonix C7 Hybrid F

MOTOR IN HET MIDDEN:

Pegasus Premio E8f

MOTOR ACHTER:

Trek T700+

T E S T

Waar moet de motor?

Ken je plaats

Drie motorposities onder de loep

TEKST: LARS VAN DER WANSEM
FOTOGRAFIE: JARNO SCHURGERS

Waar moet de motor van een e-bike zitten? Voor, midden of achter? De positie van de ondersteunende elektromotor heeft invloed op het karakter en het functioneren van een e-bike. De middenmotor lijkt momenteel het populairst lijkt onder de fabrikanten. Zijn daarmee voor- en achterwielmotoren afgeschreven? Wij nemen de drie systemen aan de hand van drie populaire fietsen onder de loep en zetten alle voor- en nadelen op een rij.

De huidige populariteit van e-bikes met middenmotor heeft meer te maken met de matige kwaliteit van de eerste generatie voor- en achterwielmotoren dan met de eigenschappen van de middenmotor *an sich*. Dat zit zo: omdat naafmotoren eenvoudiger in te bouwen zijn in een bestaand fiets-frame werden in de begintijd vooral e-bikes met een voor- of achterwielmotor de markt in geduwd. Ook werden motoren en besturingssystemen gebruikt die nog niet uitontwikkeld waren. Te midden van de problemen die dat bij fietsenmakers en fabrikanten opleverde, meldde Bosch zich met een middenmotor. En aangezien Bosch als leverancier van onder andere de auto-industrie niet alleen de reputatie heeft goede en degelijke producten te maken, maar ook omdat Bosch zijn afnemers op tijd kon voorzien van het gewenste aantal motoren, ging een groot deel van de fietsindustrie in zee met deze Duitse gigant. Ook al betekende dat, dat er speciale frames gemaakt moesten worden. Dat het Zwitserse merk Flyer met zijn Panasonic middenmotor al vele jaren bekend stond (en staat) als extreem betrouwbaar, versterkte de massale overstap van de e-bike industrie naar de Bosch middenmotor alleen maar. Maar betrouwbaarheid heeft natuurlijk weinig met de positie van de motor in de fiets te maken, maar vooral met de uitvoering. Oftewel: mits juist uitgevoerd is een motor in de voor- of achternaaf nog steeds een uitstekend alternatief voor de middenmotor. Dat middenmotorexpert Panasonic inmiddels ook een voorwielmotor (gemonteerd in onze Gazelle testfiets) maakt spreek wat dat betreft boekdelen.

Middenmotor niet heilig Als we de voor- en nadelen van de verschillende systemen op een rij zetten, dan blijkt waarom fabrikanten van zowel fietsen als motoren niet al hun kaarten op de middenmotor inzetten. Om maar met >>

Langs bierbrouwers en kroegen

Flaneren over Vlaamse wegen

Onderdenoem erP lanB ierz ijnviern ieuwefies troutes
endriew andelroutesui tgezetindeV laamseA rdennen.
Devierl ussenlei denj el angsdech armantstecaf esen
bierbrouwerijenv andes treek.Re dacteurMennoBonnema
koosv oordeG raal-touterondG eraardsbergen.

TEKST: MENNO BONNEMA,
FOTOGRAFIE: EELDHOUWERSFOTOGRAFIE: AVIDS TOCKMANN OV.BE

Heti sz aterdag4a prilal sweo nsm eldeno pp laatsva na fspraak Geraardsbergen. W ieleriefhebberswe tend ang enoeg: h eti sh et eersteve ekendi na pril, h etwe ekendva nd eR ondeva nV laanderen dieh ier nd es treekz ijnu itvoeringk ent. M agV laanderen Id efiets-gekkes treekb iju itstekg enoemdwo rden, va ndaage nm orgenv ormt hetm isschienwe lh ete picentrumva nd efi etswereld. O pz aterdag vindtn amelijklk eto ereditieva nd eR ondeva nV laanderenp laatsm et zo'n 15.000 (!) d eelnemers, d ed age rnam ogend ep rofessionals an deb akv oorh un240k ilometersd oord ito er-Vlaamsel andschap.

DeR ondeva nV laanderen Jek untj ea fvrageno fh etw elz o'ng oed ideeï so mj uisti nd itwe ekendo nzee -bike-tourtep lannen. M et zoveelfi etserso pd ev aaks mallew eggetjesi sh ett ochv rageno m moeijikheden, a lsw ijo nsd aara lsr ustigp edalerendee -bikersi ng aan mengen? D atva ltr euzem ee. W eh ebbenn amelijke en's strategische' zetg edaan. W eh ebbeno ntdekt d ate enva nd ev iern ieuw u itgezette routesi nh etk aderva nPI anB ier(ziek ader)n ietd er outeva nd e Rondeva nV laanderend oorkruist. E nd ier outeg aanw ijva ndaagd oen oponz ee -bikes.

Odea anG eraardsbergen Onzep laatsva nv ertrekva ndaagi s provinciaald omeind eG avers, v lakkijG eraardsbergen. H iers taan onzeg ehuurdee- bikesk laar. H eti sa lb ehoorlijkd ruko ph et domeine nde bijbe horendecamping . D eme vrouwbij de re ceptie legtu itd atd atn ietzo v reemdi s. V eeld eelnemersa anD eR onde bivakkerenh ier. " Maarh eti sn ur elatiefk alm", v ervolgtze, " vroeger toenD eM uurva nG eraardsbergenn ogi nh etp arcoursz atwa sh et hiere eng ekkenboel". T ja, s indse enp aarj aarh eeftD eR ondeh et parcoursv eranderden l iggenGeraar dsbergenen De M uur' eruit'. Totg rootv erdrieva nv elew ieleriefhebbers. V ooro nsi sh etj uistd e redeno mh ierva ndaagtes tarten. V anweged er ust, m aaro oko m eeno deteb rengena and es tade nh aarb eroemde, s teilem uur. Opn aarGeraar dsbergen.

Mattentaarten Vanh etd omeinn aard es tadG eraardsbergeni s hetm aare enk leins tukje. H eti se enp rimas tuko mev entewe nnen aano nzeh uur-e-bikese no oko mo nse enb eetjewa rmteti etse n. Nae enk leinev ijfk ilometerk omenwea ano pd eg rotem arktva n Geraardsbergen. E nhoe welon zefi etsrouted eelu itmaaktv anP lan Biere no nsz all eidenl angsb iercafese nb ierbrouwerijen, v inden wijh etn ogtev roegv oorb ier. Ee rstk offie! In z o'nt ypischsf eervol Vlaamsc afea and eM arkt. T erwijlw ijk offiebest ellen, z ienw en aast ons omakesh une erstep intjeva nd ed agd rinken. B ijo nzek offe nemenw eook de v ersnapering waarGera ardsbergenber oemd meei sg eworden: m attentaart. H eerlijke nb ovendieng eefth et eengoe dfundament in onz ema agom v andaagst evigt ekunnen koersen. W eb estuderenn ogm aare ensg oedd er outekaardt ie >>

Relaxed rammen. De Santos Travel E-Lite gaat snel zonder een druppel zweet.

De Pinion P1.9 versnellingsbak biedt meer dan genoeg versnellingen. Het hoge motorkoppel maakt je schakellui en het zou met minder verzetten kunnen.

De blokjes van de perfect remmende Magura Firmtech remmen zijn letterlijk in een handomdraai en zonder gereedschap te vervangen.

De riem wordt op spanning gehouden met een spanwiel. Dat is volgens Santos een betere oplossing dan schuifpatten of een verplaatsbare Pinion.

Santos Travel E-Lite

Snelle alleskunner

FOTO'S: MICHIEL VAN DEN BRINK

Trekkingspecialist Santos wilde graag een e-bike maken, maar dan wel een héle goede. Hun topmodel reisfiets, de Travel Lite, is nu verkrijgbaar met een Pinion versnellingsbak en een GO SwissDrive motor in het achterwiel. De volledige naam zou zijn: Santos Travel Lite Pinion GO SwissDrive Beltdrive, maar onze testredacteur Michiel van den Brink noemt hem liever Travel E-Lite. Want deze Santos behoort absoluut tot de e-bike elite!

De Santos Travel Lite met Rohloff kennen we al een paar jaar en ik kan je verzekeren dat dat een dijk van een fiets is. Ik heb 'm namelijk zelf. Je kunt er uitstekend volbeladen mee op wereldreis, maar hij is ook perfect geschikt om er het hele jaar door je woon-werk kilometers mee af te leggen.

Santos vond de Travel Lite een mooie basis voor hun e-bike, maar ze waren geen liefhebbers van de niet bepaald geruisloze middenmotoren. De combinatie Bosch plus Rohloff, zoals concurrent Idworx toepast, was dus niet gewenst. Wat nu te doen als je een onderhoudsvriendelijke en robuuste e-trekkingfiets wil bouwen? De oplossing werd gevonden in de Pinion P1.19 XR bracket-versnelling, want die scheidt ruimte voor een geruisloze achterwielmotor. Pinion plus GO SwissDrive blijkt een mooie combi. Natuurlijk past Santos een tandriem toe. Probleem daarbij: hoe houd je die zonder excentrische trapas op spanning? Op de plek van de trapas zit immers nu de Pinion bak. En schuifpatten in de achterbrug zijn voor Santos geen optie, zo vertellen ze. Hun oplossing is daarom een zelf ontwikkeld spanwieletje.

Waar je nauwelijks aan hoeft te wennen is het rijgedrag van de fiets. Het oversized aluminium frame, de voorvork en de wielen zijn superstijf en de fiets rijdt heerlijk stabiel en stuurt trefzeker. Ook met volle bepakking. De 50mm brede banden laten je moeiteloos, veilig en comfortabel over oneffenheden denderen en de hydraulische Magura Firmtech remmen blijken goed op hun taak berekend. Met de motor in het achterwiel en de accu in het frame is de gewichtsverdeling ook goed voor elkaar. Door dit alles wint de Travel E-Lite al in de eerste kilometers mijn volle vertrouwen. Dat mag ook wel, want het testexemplaar ondersteunt tot maar liefst 35 km/u en dan moet je serieus sturen! De GO SwissDrive motor helpt standaard mee tot 25 km/u, maar 10 kilometer erbij is een kwestie van een kleine ingreep in de

Specificaties en geometrie

Prijs	vanaf € 6.999,-
Gewicht	24,5 kg
Maat	53/57 cm
Info	santosbikes.com
Motor	GO SwissDrive 250 Watt
Display	GO SwissDrive
Accu	GO SwissDrive 15,5 Ah/558 Wh
Frame materiaal	triple butted aluminium
Transmissie	Pinion P1.9 XR met Gates CDX tandriem
Remmen	Magura HS33 FirmTech
Trapas/crank	Pinion
Stuur/-pen	naar keuze
Zadel/-pen	naar keuze
Verlichting	naar keuze
Velgen	Ryde Andra
Banden	Schwalbe Marathon Almotion (50-622)
Bagagedrager	Tubus TravelRack
Zitbuis-/balhoofdhoek	73,0°/71,0°
Zit-/boven-/balhoofdbuis	570/600/190 mm
Stuur/stuurpen	naar keuze
Achtersvork	470 mm
Wielbasis	1.105 mm

software. Aan een officiële RDW-keuring voor deze modificatie wordt gewerkt. De 250 Watt sterke GO SwissDrive motor reageert krachtig, maar nooit agressief. En hij is heerlijk stil, ook onder volle belasting. Er zijn vijf positieve standen van ondersteuning, maar ook drie negatieve. Daarmee kan je in de afdalingen op de motor afremmen om de remmen te sparen en tegelijk een beetje energie terugwinnen. Slim! Over de actieradius kan vanwege de relatief korte testperiode nog niet zoveel gezegd worden, maar gezien het feit dat ik met maximale ondersteuning op één acculading (558 Wh) ruim vijftig kilometer heb af weten te leggen, zijn mijn verwachting positief. Wat overigens vaak wordt onderschat als het om bereik gaat, is de invloed van het schakelgedrag. Door het hoge koppel van de motor ga je snel schakellui rijden. Ik schakelde bij het accelereren regelmatig twee a drie versnellingen tegelijk op. Dat gaat als de brandweer, maar kost veel stroom.

Conclusie Mijn kinderen riepen: "Oh! Dat is valsspelen!" Maar tijdens een tochtje op de aanhangfiets achter de Santos E-Lite riepen ze: "Harder, harder!" Vervolgens heb ik meerdere e-sceptici een rondje laten rijden en iedereen kwam terug met een brede grijns en slechts één woord: "Wauw!" Deze Santos is een serieuze e-trekkingfiets voor actievelingen. Belast met bagage en zelfs met een kind op de aanhangfiets ram je zonder een centje pijn met 35 km/u tegen een helling omhoog. Erg gaaf! Dagtochtjes maak je graag twee keer zo lang. Niet alleen door het e-gemak, maar ook voor de lol!
- MvdB

De 250 Watt GO SwissDrive motor in het achterwiel doet geruisloos en trillingsvrij zijn krachtige ondersteunende werk.

Marleen kookt

Joris Keijzer en zijn vrouw Marleen hebben beiden een commerciële achtergrond. Ze hebben altijd hard gewerkt en hadden weinig vrije tijd. Totdat ze het roer omgooiden en gingen koken voor andere harde werkers. Het bezorgen van de maaltijden gebeurt met een elektrische bakfiets van Urban Arrow.

Ze werkten voorheen bij grote bedrijven als Albert Heijn, HEMA en Etos. “Op een gegeven moment was het klaar”, vertelt Joris. “We hebben een *sabbatical* genomen en met onze kinderen een half jaar op Mallorca gewoond. Marleen was daar alleen maar bezig met zoeken naar de lekkerste ingrediënten om mee te koken. Ze deed ook onderzoek naar bepaalde gerechten en smaken, zo heeft ze de oorsprong van lasagne proberen te achterhalen. Ze genoot er intens van!” Na thuiskomst stond voor beiden vast dat ze niet meer terug wilden een kantoorkolos in. “Marleen wilde niets liever dan doorgaan met koken. Juist voor het soort mensen dat we zelf altijd geweest waren: te druk om er tijd aan te besteden, maar toch lekker en goed willen eten. Ik vond het een mooi plan en besloot met haar mee te doen.” Zo werd ‘Marleen kookt’ geboren. Ze begonnen klein, door voor vrienden en familie te koken, maar al snel kwam de vraag hoe ze de bestellingen gingen bezorgen. “Aangezien de stad tussen vijf en zeven helemaal dichtsluibt was de auto geen optie, los van de milieubelasting daarvan.” Echte *cargobikes* waren er toen nog niet, maar Joris kwam in gesprek met de makers van de Urban Arrow elektrische bakfietsen. Die waren toen juist van plan er een te gaan ontwikkelen, dus Joris ging er een keertje langs. “Op de vraag of dat een beetje lekker fietst, antwoordden zij met een grote grijns “dat fietst super!” Er werd voor ons een bakfiets gebouwd met een grote *flightcase* erop en ik ben daarmee begonnen te bezorgen. Het werkte meteen fantastisch! Door de twee wielen ben je erg wendbaar.” Ze hebben nu dertien elektrische bakfietsen in gebruik, de bezorgers zijn allemaal studenten. “Die vinden het fantastisch om te doen! Ze zijn allemaal verbaasd als ze er voor het eerst op zitten. Aangezien ze dat allemaal aan elkaar doorvertellen, hebben we nu zowaar een wachtlijst voor bezorgers, dat hadden we nooit verwacht! Aangezien het toch fietsen blijft en dus enigszins sportief is, trekt het sportieve types aan en zo selecteert het zichzelf mooi uit. Ook onze klanten vinden het fantastisch. We serveren onze maaltijden in porselein en zelfs dan passen er dertig tot veertig maaltijden in een bakfiets.” Inmiddels is Joris gestopt met bezorgen en houdt hij zich bezig met de marketing van het bedrijf. “Maar zodra er iemand uitvalt of ingewerkt moet worden ben ik er als de kippen bij om met de bakfiets op pad te gaan!”

marleenkookt.nl

TEKST: JAN KOELMANS, FOTO'S: JARNO SCHURGERS

Door de Noord-Hollandse bollenstreek

Op zoek naar de lente

Zin in lente? De eerste bloeiende natuur is vaak te vinden in de bollenstreek van Noord-Nederland. Wij kozen voor een mooie dagtocht door de Zijperpolder rond Schagen.

TEKST: MENNO BONNEMA, FOTOGRAFIE: HEDSKE VOCHTELOO EN BLOEIEND ZIJPE

Het startpunt van onze tocht vandaag is Schagen. We parkeren de auto aan de rand van de stad en halen onze gehuurde e-bikes op. Even alles goed afstellen en dan kunnen we vertrekken. Hoewel, we gaan ons eerst nog melden bij de plaatselijke VVV, om ons extra te laten informeren over de stad en de streek hier. Maar ook omdat de toeristeninformatie in deze stad zich bevindt op een bijzondere plek: het Slot Van Schagen. Dit kasteel stammende uit de veertiende eeuw, is in het jaar 2001 deels herbouwd. We zetten onze e-bikes tegen een van de torens aan en zijn onder de indruk. De VVV hier kan zich geen betere plek wensen om te vertellen over al het moois van Schagen (en omgeving). Daar hebben wij nu niet veel tijd voor. Na inwinning van de benodigde informatie over onze route, willen we juist zo snel mogelijk de stad uit. We zijn immers op zoek naar de eerste tekenen van de lente. En daarvoor moeten we de polder in!

De stad uit De route die we vandaag doen hebben we gekregen van de stichting Bloeiend Zijpe. Het is (grotendeels) een knooppuntenroute. Lekker makkelijk dus: gewoon de nummertjes op de bordjes volgen, die we van te voren al hebben genoteerd. Ook bij deze route blijkt de bewegwijzering perfect. Nog even over die stichting Bloeiend Zijpe trouwens. Zij zet zich met behulp van zo'n 200 (!) vrijwilligers in om deze bollenstreek in de kop van Noord-Holland op de kaart te zetten. Via hun website (bloeiendzijpe.nl) leren we alvast dat hier het grootste aaneengesloten bloembollengebied van de wereld ligt. Ondertussen proberen we Schagen uit te komen. Via een half rondje om de kerk – de aanlokkelijke aanpalende terrassen laten we nog even links liggen – fietsen we de winkelstraat in. Mooie, oude, statige huizen begeleiden ons richting de rand van de stad. Daar wijst een straatnaam als Floralaan op waar het in deze streek om draait. We steken voor de eerste keer vandaag het spoor over, via een tweebaans fietspad met spoorbomen. Dat zie je ook alleen maar in Nederland. Daarna bereiken we de 'grens' van de stad, slaan scherp linksaf en fietsen een eindje tussen stad aan linkerkant en land aan rechterkant. In de stadplantsoenen houden Vlaamse Gaaien ons nauwlettend in de gaten. Bij het eerst volgende stoplicht steken we rechtsaf de drukke rondweg over en verlaten nu definitief het stadse leven.

De Polder Eenmaal overgestoken is het fascinerend om vast te stellen hoe snel je hier van 'decor' kunt veranderen. Was de stad daarnet nog uitdrukkelijk aanwezig, nu wanen we ons gelijk in heel andere sferen. Daar helpt het smalle, kronkelende landweggetje ook flink aan mee. We passeren ook gelijk een echte Noord-Hollandse stolp-boerderij, het boerderij-type dat hier het >>

Keinsmerbrug over de Grote Sloot.

E - V A K A N T I E

Thüringen, Ilmtal-Radweg **Toeren door onontdekt Duitsland**

Geen betere manier om een land te ontdekken dan op de fiets. Dat geldt helemaal voor de Ilmtal-Radweg in de Duitse deelstaat Thüringen, gelegen in wat vroeger de DDR was. Van stille landschappen tot bruisende steden, het is er allemaal, zo ontdekten Laurens Hitman en Gemma Adelaar.

FOTOGRAFIE & TEKST: LAURENS HITMAN

Langzaam klimt de weg omhoog.
Heerlijk, die elektrische ondersteuning!

Zillertal, Oostenrijk

Met de stroom mee omhoog

Mountainbiken in de Alpen, maar dan rustig aan en zonder stress? Met een e-MTB kan het. Wie daarnaast wil genieten van lokale, culinaire specialiteiten en een prachtig Alpenlandschap, hoeft niet meer verder te zoeken.

Fietsen langs de 'STRADA DEL VINO'

In Zuid-Tirol houden ze van de goede dingen in het leven en, eerlijk is eerlijk, daar houden wij ook van. Wie zich een beetje heeft verdiept in de Italiaanse regio weet dat je er niet alleen fantastisch kunt eten, maar ook dat de wijnen er niet te versmaden zijn. En het landschap? Dat bestaat er uit ruwe bergen, vruchtbare dalen en mooie meren en rivieren. Perfecte vakantiebestemming voor sportieve levensgenieters dus.

Test LUXE E-BIKES

Niks mis met een Dacia, maar veel mensen hebben toch liever een Audi of Mercedes. Die zijn duurder, maar ook luxer en comfortabeler. Zo is het ook met e-bikes. We voelen vier topmodellen van aan de tand.

DE VOLGENDE UITGAVE VERSCHIJNT JUNI 2015

Test STADSFLITSERS EN VOUWERS

Ideaal voor wie krap behuist is of zijn e-bike wil meenemen met camper of caravan: een compacte e-bike of een vouwbare e-bike. We voelen er een paar aan de tand.

Mooi Nederland!

Wie van mooie landschappen wil genieten hoeft helemaal de grens niet over. We presenteren de tien mooiste e-bike-routes van Nederland.

* De weergegeven inhoud kan door omstandigheden aan wijzigingen onderhevig zijn.

E-DELUXE

Recreatieve tochten en dagelijks woon-werkverkeer: deze E-bike is overal inzetbaar door zijn gedegen kwaliteit en goede rijeigenschappen. Met gedoseerde ION trapondersteuning en krachtige accu in de achterdrager.

300-SERIES
ION [|||||]

400-SERIES
ION [|||||]

500-SERIES
ION [|||||]

600-SERIES
ION [|||||]

ACCU

KOGA biedt keus uit vier ION accu's, met elk een andere capaciteit (317 – 612 Wh). De accu heeft een modern ontwerp waarbij de achterverlichting en de handgreep naadloos geïntegreerd zijn.

KOGA®
www.koga.com

